

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

De aduentu dominici in carnem

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

De veniēdi causalitate Fo. VI

nos toto mentis affectu triplicem predi-
cum dñi aduentum considerare
Primo aduentum in carnem.
Debinc aduentum in mentem.
Postremo aduentum ad iudicium.

De aduentu domini in carnem

Circa aduen-
tum dñi in carnem (cuius deuo-
ta consideratio diuinus in nobis
amorē accendere debet) tria sunt p̄cipue
consideranda

Primū est veniēdi causalitas.

Secundū est venientis benignitas.

Tertium est aduentus oportunitas.

Primo est consideranda veniēdi cau-
salitas. Ubi notande sunt tres huius
causae principales.

Prima est diuine miserationis liberalitas.

Secunda est nobilitas admirabilis.

Tertia est nostre promotionis utilitas.

Utilitas inexplacabilis.

Prima igitur causa huius

aduentus dñi in carnem est diuina libera-

litas et infinita misericordia. Circa quā ad-

presens faciemus triplicem considerationem

Prima est consideratio declarationis

Secunda compassionis

Tertia instructionis.

Prima igitur est consideratio declaratiua:

ubi videtur declarandū est quomodo diuina li-

beralitas causa fuit saluo dei veniēdi in car-

nem. Bern. in quodam sermōe. Porro in-

estimabilis dignatio ac penitus inenarra-

bilis quod in carceris huius ferocem horro-

remque tanta dignata est descendere celsitu-

do. Nam quis dubitet magnū aliquid in

causa fuisse quod tanta maiestas in locū tā in-

dignum descendere dignata est. Plane ma-

gnū aliqd: quia misericordia magna: quia

miseratio multa: quia redemptio copiosa.

Hec Bern. Vere itaque non ex aliquo p̄-

cedenti merito: sed ex dei misericordia et

liberalitate venit ipse dominus in mundum.

Verū tamen s̄m beatū Bonauen. in. iij.

dist. iij. Notandū: quod de incarnationis my-

sterio loqui possimus. Vel quantum ad
temporis circumstantiā: Vel quantum ad
eius efficaciam: Vel quantum ad eius sub-
stantiam siue essentiam. Si quantum ad
temporis circumstantiā: potest concedi abs-
que calūnia cadere sub merito precum eccle-
sie. Sancti enim patres flagrantissimis de-
siderijs meruerunt incarnationis accelera-
tionem. De quibus Bernardus sermone. iij.
super Cantic. ait. Ardorem desiderij pa-
trum suspirantium christi in carne presen-
tiam frequentissime cogitans compungor
et confunder: in memetipso: et vix conti-
neo lachrymas: ita pudet teporis torpori-
risque miserabilium temporū horum. Qui
namque nostrum tantum gaudium ingerat
gratie huius exhibitio: quantum sanctis
patribus accenderat desiderij promissio-
rum. Hec Bernardus. Si etiam loqua-
mur de beneficio incarnationis quantum
ad efficaciam que erat liberatio a seruigi-
o diaboli et a reatu carentie visiois dei:
cadit sub merito. Sed si de illo loquamur
quantum ad illius beneficii substantiam:
dicendum est quod transcendit omnium sancto-
rum merita. propter quod non est iuste re-
tributionis: sed dignationis eminentissimae.
Nam si congregetur in unum humili-
tas omnium sanctorum: nunquam poterit in mi-
nimo compari humilitati illi qua dei filius
us apparere voluit in forma serui: habitu
inuentus ut homo. Si colligantur omnia sus-
piria: omnes lachryme: des pene omnes
cruciatu: oia etiam genera mortis quocumque
passi sunt sancti propter christum et collidentur ex
vna parte: et ex alia parte ponatur vna lachry-
ma christi vel nascentis: vel fugientis per
egypti nemora vel orantis vel patientis:
plus vna illa lachryma valet ex fornaceo
illo corde procedens quam omnia illa bona
que diximus et que cogitare possumus in
quibuscumque sanctis et amicis dei. Ideo
bene dicit apostolus ad Titum. iij. Apparu-
it benignitas et humanitas saluatoris no-
stri dei non ex operibus iusticię que feci-
mus nos: sed s̄m suam misericordiam sal-
uos nos fecit. Bernar. in quodam sermōe.
Si personam venientis intueor: non
capio excellentiam maiestatis. Si consi-
dero ad quos venerit: dignationis ma-

¶ Ser. de aduē. dñi in carnē

gnitudinē expauēco. Si attēdo ppter qd
uenerit amplectoz. Sed possum latitudiez
charitatis. Venit siqdē fili? dei/ uenit ad
hoies/ uenit ppter hoies. Hec ille. **S**ca
causa est p̄sideratio compatiua. Ubi p̄side
randū ē qd fecit de? p natura hūana q̄ p
natura angelica. qz sic dē Heb. ij. Aut qz
angelos apprehendit s̄ semē abraē. Imo ge
neralit̄ plus fecit. p solo hoie q̄ p toto mū
do. S̄ qre p̄t̄ reparata ē ē redēpta hu
mana natura q̄ angelica. Dicēdū q̄ id ra
tionabil̄ factū ē d̄ndunt doctozes trib?
p̄cipuis rōnibz. **P**ria rō sumit ex parte
natural̄ p̄ditionis qz libez hois arbitriuz
aū electionē voluntat̄z p̄ post se hz mutabi
lit̄. Libez p̄o arbitrium angeli est aū ele
ctionē se hz mutabil̄. post electionē tñ se
hz imutabil̄. vt tener brūe. **H**o. Nā est
possit eligere nō eligeretū q̄cqd illō sit si
uobonū siue malū non p̄t̄ illud detestari
postq̄ elegerit. **I**do nō p̄t̄ penitere. et sic
eius culpa deleri nō p̄t̄. Nunq̄ em deleri
p̄t̄ actualis culpa sine p̄nia. **S**cda rō
sumit ex pte criminal̄ offensiois. s. ex p̄ditū
one p̄cti. **P**rio q̄ntū ad genus p̄cti qz p̄ctū
hois fuit in appetitu scie dei/ p̄ctū p̄o an
geli in appetitu oiporetie. nō autē ita cōi
cabilis des̄oiporetia sic des̄o scia. **S**cdo q̄n
tū ad circūstantiā qz in adā fuit aliq̄ igno
rantia qz p̄ctū qd erat mortale credidit eē
ueniale s̄m Aug. et habuit p̄positū peniten
di z perendi ueniā de illo: angeli p̄o non.
Tertis quantū ad occasione peccandi: qd
angel? p se peccauit: homo uero alio sug
gerente. **T**ertia rō sumit ex pte diuine
misericordie. cui nō erat cōdecēs nihil be
atificari de hūana natura ad h̄ritudinē or
dinata. **D**atū est q̄ ex liberalissima dei mi
sericordia hoi lapsio ips̄ p̄ceptū ueniā d̄
p̄ctō z agendi p̄niam. **I**n credēdū ē qz p̄
expulsiōna paradiso adā p̄ n̄ conuerit
se ad lamenta p̄niet̄ ehm̄ uentuz summi
deuotio ne effoduit quē incarnādū deo re
uelante cognouit. vt postea magis sp̄pare
bit. **T**ertia est p̄sideratio istructiua vbi
p̄siderandū quō ex duabz p̄dictis p̄sidera
tionibz instrui mur recognoscere dei mise
ricordīā z bonitatē. **E**t h̄ marie triplicē.
Primo p̄ totale reuerentie exhibitiōe.
Si em̄ deus ita honorificauit z sublima

uit naturā humanā: uide q̄ntū tenet hō re
uereri diuinā maiestātē. **D**icit itaqz Ber.
in q̄dā ser. **S**i modū ueniedī cogito: exal
tationē agnosco hūane conditionis. **H**ec
Bern. **Q**uia igit̄ deus z sua z seipm̄ de
dit hominē iustissimū ē vt hō ex omnib?
adorez z reuerēat diuinā maiestātē. s. ex
substantia sp̄uali. i. ania/ et corporali. i. cor
pore: z sp̄ali. i. diuinit̄is. **S**cdo p̄ feruent̄
te amoz affectiōe. **S**i em̄ ita nos dilex
it de?: videte quantū tenemur cū dilige
re. **J**. **J**o. iij. Diligamus deū qm̄ ip̄e prior
dilexit nos. **D**e hoc amplius infra. **T**er
tio p̄ cōtinuā gr̄a p̄actionē. **E**t at̄ elari
uideas quantas tenearz deo gr̄as agere p
s̄o aduentu in carnē p̄sidera tria excellen
tissima b̄nificia tibi exinde puenientia. **P**ri
mo considera b̄nificium donatiōis p̄prie p̄
sone. **E**sa. ix. Filius datus ē nobis. **S**cdo
p̄sidera b̄nificium adoptiōis diuine gr̄e.
Gal. iij. **U**sit̄ deus filiū suū z c. vt ado
ptiōne filioz recipem?. **T**ertio conside
ra b̄nificium p̄missionis eterne glorie. **J**.
Act. i. **D**arima z p̄ciōsa uobis promissa
dōnauit vt per hec efficiamini diuē con
sortes nature.

¶ Scda causa aduentus do

mini est n̄re miserie necessitas. **C**irca quā
tria sunt declaranda. **v**icē

Necessitatis hui? cōditio.

Causaltatis hui? determinatio.

Et miseriāz explicatio

Primo igit̄ est declaranda necessitat̄ hui?
ius cōditio. **S**ic et̄im declarat **T**ho. in
ij. parte. q. j. ar. ij. **N**on erat simplr̄ z abso
lute necessariū deū incarnari p̄ nostra libe
ratione a miseria quia h̄ aliter poterat de
us facere per suā omnipotentēz virtutē: s̄
dici p̄t̄ illud fuisse necessariū ad cōueniē
tius id faciendū. **A**ugustinus. **xiij.** de tri.
Ostendat̄ non aliū modū possibile deo
desuisse cuius potestati om̄ia equalit̄ sub
iacent sed sanande nosre miserie conueni
entiozem alium modūz non fuisse. **S**c
cundo est declaranda huius causaltat̄z de
terminatio. vbi considerandum est an sola
hominis liberatio a miseria fuit ex parte
ista ratio siue causa propter quam uenit fi
lius dei. sic qz si hō nō peccasset fili? dei in

De veniendi causalitate. Fo. VII

carnat^o nō fuisset. Ubi notandū q̄ circa h̄ sunt tres modi dicendi. **P**rim^o est sustinibilis siue portabilis. vtz q̄ si hō n̄ peccasset h̄ fili^o dei carne mortale non assumptisset: tñ assumptisset carne: sed in ea mortuus nō fuisset. Et hoc confirmari solet triplici rōne. **P**rima sumit ex vniuersi pfectione. qz. si incarnatio dat cōplēctū vniuerso. qz. vtz p̄ eam vltia creaturā. s. hō coniungit p̄mo p̄ncipio. **S**ecda est ex humane nature capacitate. Hmōi em̄ capacitas nō est ampliata p̄ pctm̄: sed post peccatū iucta est capax tāti boni vt deo vniuersi in vnitāte p̄sone. q̄ multo magis ante pctm̄ capax erat illi^o boni. sed de^o qui infinito amore diligit ea que sunt: nulli denegat bonum illud cur^o ē capax. **T**ertia rōsumit ex humane nature dignitate que nō est p̄ peccatū augetur. **S**extima autē eius dignitas est in hoc q̄ a p̄sone diuina assumpta est. **I**deo dicitur multi q̄ est humana natura nō fuisset lapsa: nihilomin^o dei fili^o fuisset incarnat^o z venisset non vt redemptor: sed vt glificator. **S**ecundus est modus p̄babilis oīno p̄cedenti cōtrarius. vtz q̄ si homo non peccasset: nunq̄ dei filius incarnat^o fuisset. **N**ec valet quod dicitur est in p̄cedēte opinione p̄pter vniuersi p̄fectionem. quia deus nō concludit intra p̄fectionem vniuersi. **U**nde dicit p̄bus. rj metaph. q̄ deus sup̄ omnē vniuersi ordinem ponendus est. **T**ertius est modus laudabilis: coz vtz qui dicitur filiū dei in carnatū z natū vt hōiem p̄ditum redimeret. neq̄ curat inuestigare ea q̄ euenire potuissent si homo non peccasset: cū deus nihil sup̄ hoc reuelauerit: quod tñ mere cōtingeret fuisset in eius voluntate que nobis oīno ignota est nisi p̄ q̄nto reuelat. **A**bnuunt igit̄ isti z laudabiliter omnē curiosam inuestigationē. et gr̄as agunt deo q̄ tābene nigne voluit succurrere homi p̄dito. **D**icit nāq̄ Aug. li. de ver. dñi. **V**enit filius hominis q̄rere z saluū facere qd̄ perierat. **S**i hō nō peccasset: fili^o dei nō venisset. **E**t idē sup̄ Joan. **N**ulla fuit causa veniēdi ch̄o dño nisi pctōres saluos facere. **T**olle morbos: tolle vulnera: z nulla est cā medicīne. **E**t Paulus. j. Tim. j. **C**h̄s Iesus venit in hūc mundū pctōres saluos facere. **I**sta vobis cordi esse debēt: qz. dānato huma-

no genere p̄pter pctm̄: voluit filius dei in carnari vt ipm̄ redimeret. **O** imensa amplitudo diuine charitatē. **O** p̄funda bonitas summi dei. **P**eccauim^o nos oēs z cecidim^o in captiuitate inferni. et ipse vt nos redimeret: misit nō angelū: nō archangēlum: nō deniq̄ aliā creaturā: sed vni genitū filium suū. **A**udiat terra: intelligat celum: imo audiant oēs nouū iocundū: nouū felicissimū: nouū amozosissimū. **J**oā. ij. **S**ic de^o dilexit nandū vt filium suū vni genitū daret: vt dīs q̄ credit in ipm̄ nō pereat sed habeat vitā eternā. **B** Greg. **C**ōsiderans cum admiratōe cātabat. **I**nextimabilis dilectio charitatē: vt seruū redimeres filiū um tradidisti. **Q**uid suau^o: qd̄ dulc^o auri dūri pōt: **I**gitur pctōres ingrati diligite ch̄m q̄s ipē iam redemit: que z p̄ces aniq̄ illos redēptur expectātes toto coz de dilexerūt. **T**ertio declarāda est miseriarū explicatio. **U**bi declarande sunt septē miserie q̄bus subiectū est genus hūanū per pctm̄: a q̄bus v̄s liberat dñi iesu aduent^o: et q̄ q̄s petit ecclia aduentū dñi septē prius dicēdo **V**eni: in septē illis antiphōnis solennib^o que incipiunt per **D**. **P**rima est miseria infatuationis. **E**cclia dicit em̄ homo p̄ peccatū de sapiētia in insipientiā. **P**s. **H**omo cū in horore esset nō intellexit: compar^o est iumentis insipientibus z c. **P**ater autē q̄nta fuerit infatuatione nery hūani añ aduētū ch̄i qñ fere omnes ad idolatriā declinabāt. **C**ontra hāc miseriam venit ch̄s vt doctor. **I**deo q̄ eam petit ecclia aduētū dñi: vt. s. liberet gen^o humanū ab h̄c miseria z doceat viā prudentie dī. **S**apientia que ex ore altissimi p̄ditur z c. vtz ad docendū nos viā prudentie. **H**āc docuit ch̄s **M**at. x. **E**stote prudentes sicut serpēs z c. **S**ecunda ē miseria seruilis conditionis. **P**er pctm̄ ch̄i factus est hō seru^o diaboli. **P**et. ij. **A** quo quis supatus est: et seru^o est. **C**ontra hāc miseriam venit dñs vt redēptor: z vt redēptor. qz. de p̄p̄to z p̄scipm̄ p̄uū soluit. **J**. **L**o. j. **N**ō corruptibilib^o auro z ar. redēpti estis: sed pctōso sanguie agni incōtamīnati. **J**. **L**o. vj. **E**mp̄i estis pctō mag^o z c. **C**ontra hanc miseriam petit ecclia aduentū dñi dicēs. **D** adonat z dux dom^o isrl̄ z c. **V**eni ad redimēdū vos i brachio **E**xtemo.

Sermo de aduentu dni in carne

Tercia est miseria hostilis impugnatio nis. Quia em hō p peccā se subiecit diabo lo: ideo p̄tētem accipit diabolus impugnat di hoiem spūalr p teratōes: z aliqñ etiaz corpāl p veratōes. Per peccā etiā incurrit hō rebellionē carnis ad spūm. Sal. v. Caro p̄mittit aduersus spūm. An aduentū autē dñi actores erāt impugnatōes: q̄a n̄ tot neq̄ tāta erāt remedia ad resistendū. **C**ōtra hanc miseriā venit ch̄s vt defensor. Ps. Dñs p̄tor vite mee. Un̄ ch̄s Joā. xij. dicebat. Nūc p̄nceps sūdi hui⁹ eijctes foras. i. diabolus q̄ an̄ ch̄i aduentū regnabat sup gen⁹ hūanū. Nūc autē hē m̄ mltā remedia defensua ab impugnatiōe diabolica. s. eccl̄astica sacramēta: signū crucis: nomē iesu. de q̄ Ps. Sc̄m z terribile nomē ei⁹. ij. Tim. ij. Confortare fili i grā q̄ est in ch̄o iesu: labora sicut bon⁹ miles ch̄i. Nō em coronabit nisi q̄ legitime certauerit. **C**ōtra hanc miseriā cātat eccl̄astica radix iesu. zc. veni ad liberandū nos zc. **Q**uarta est miseria tenebrosa detētōis. Per peccā em detentū erat gen⁹ hūanum in carcere tenebroso inferni: oēs etiaz q̄ntū tūq̄ iusti. Ps. Posuerūt me in lacu inferi: sicut in tenebrosis z in vmbra mortis. Detēnebant etiā hoies viatores i vinculis peccati mortalis: q̄ hū dicit p̄t vmbra mortis. qz dicit Prover. iij. Via impiorū tenebrosa: metus aut vbi corruūt. Et Prover. v. Funib⁹ peccatorū suoz vnusquisq̄ constringit. **C**ōtra hanc miseriā venit ch̄s vt eductor z liberator. Exh. ij. Tu q̄z in sanguine testamenti tui emisti vinclos de lacu. **C**ōtra hanc miseriā cantat eccl̄ica illā antiphonā. **C**laui⁹ dauid zc. veni z educ vincitū de domo carceris zc. **Q**uinta est miseria excecatis. Et hec offert a p̄ma. qz p̄ma est p̄uatio nem sapie: hec aut p̄ obscuratiōe seu caligatiōe naturalitelligētie. Ro. ij. Obscuratū est insipies cor eoz. Per peccā q̄ppe excecātū erat gen⁹ hūanū. **Q**z em a summa luce recessit peccādo: ideo cecū factū est in tenebris p̄ccatorū ambulās. Soph. j. Appūlabūt vt ceci qz dño peccauerūt. **E**xcecātū etiā valde erat gen⁹ hūanū amore t̄reno. Un̄ iudet q̄ inf oēs mag⁹ lucere debebāt in cognitiōe p̄itar. p̄pter legē sibi datā: q̄ si oēs declinauerāt ad auariciā: vt patz ex decursu euangelij in plurib⁹ loc. Un̄ Lu.

xvj. h̄z exp̄sse de auariciā p̄bariseos. **C**ōtra hanc miseriā venit ch̄s vt illuminator. Greg. in q̄da homel. Dū cōditōz n̄r ap̄propinq̄ hiericho cec⁹ ad lumē redit. quia dū diuinitas n̄re carnis defectuz suscepit: humanū genus lumē qd̄ amiserat recepit. **I**deo dicit Eza. ix. Populus q̄ ambulabat in tenebris vidit lucē magnā: bitantib⁹ in regiōe vmbre mortis lux oīra est eis. **I**lluminavit em ch̄s mūdū in cognitiōe veritatē ostendens vbo z exēplo sp̄alia esse cōtēnenda z celestia appetēda. Lu. j. **I**lluminavit nos oriēs ex alto. **I**lluminare his q̄ i tenebris z i vmbra mortis sedēt zc. **C**ōtra hanc miseriā petit eccl̄ica aduentū dñi p̄ illā antiphonā. **D**omine splēdor zc. veni z illumina sedētes in tenebris zc. **S**exta est miseria culpabilis offensionis. Per peccā em offendit hō diuinā maiestātē z incurrit ei⁹ inimiciā. Eze. ij. **E**ramus natura filij ire. **C**ōtra hanc miseriā venit ch̄s vt mediator z saluator z reconciliator. Heb. ij. **N**o ui testamenti mediator est. Et. j. Tim. ij. **U**n̄ dei z hoim mediator ho ch̄s **I**esus q̄ dedit semetip̄m in redemptiōem p̄ oēs. **U**n̄ ch̄o nato statim nūciatū ē an geli pacē. Lu. ij. di. **S**ta in altissimis deo: **C**in terra pax hoib⁹ bone volūtāt. **C**ōtra hanc miseriā petit eccl̄ica aduentū dñi vt saluet hoiem vniendū ip̄m cū deo suo z reconciliando di. **D**ex gentiū z desideratus eaz zc. q̄ facis vtraz vnū zc. veni salua hoiem quē de limo formasti. **S**eptimā est miseria spūalis debilitatiōis. Per peccā em incurrit hō infirmitatē seu debilitatē q̄ndā ad bozū opus. Ps. **D**isere mei dñe qm̄ infirm⁹ sum zc. **C**ōtra hanc miseriā venit ch̄s vt fortificator z cōsolator: z p̄pūū corp⁹ p̄ refectōe z corroboratiōe n̄ra dedit in cibū aniaz. Jo. vj. **C**arō mea vere est cib⁹. **F**igura. ij. **R**eg. xij. **D**ielias ambulauit in fortitudine cibi illi⁹ us vsq̄ ad mortē dei. **C**ōtra hanc miseriā petit eccl̄ica aduentū dñi vt nobiscū sit nos reficiēdo z corroborādo. tanq̄ viaticū n̄re pegrinatiōis/nos p̄ducēdo vsq̄ ad mortē eterne salutis. d. **D** emanuel. i. nobiscū deus: rex z legis n̄r zc: veni ad saluandū nos dñe deus noster. **N**oster in quā: quia nobis dat⁹ in n̄re pegrinatiōis socium: in nostre redemptionis precium: z tu noq̄

De veniētis benignitate. Fo. VIII

stre refectōis edulium.

Tertia causa aduētus dñi

est nostre p̄mōtiōis utilitas. Per aduētū em̄ dñi p̄mōuet gen̄ hūanuz p̄cipue ad triplex bonū. vīc

Ad bonū honoris sublimioris.

Ad bonū p̄ntis p̄fectioris

Ad bonū salutis et gl̄ie amplioris

Primo ad bonum honoris sublimioris. Berni. in ser. Si modum veniēdi cogito: exaltationē agnosco hūane p̄ditōis. Hec ille. Mirabilis quippe in hoc exaltata est humana natura q̄ p̄sonalr̄ vnita est sūme dei maiestati. Ideo d̄r Leo papa ser. de natiuit. dñi. Agnosce o ch̄ritane dignitatē tuā: et diuine p̄sors nature noli in veterem p̄cti vilitatē tua degenerari p̄uersatōerēdi re

Secundo ad bonū p̄ntis p̄fectioris. quod maxime declarabim̄ in tribus virtutibus theologicis. Primo q̄ntū ad fidem q̄ maxie certificat̄ eo q̄ hō ipsi deo loq̄nti credit. Aug. ij. de ciui. di. Ut hō fidem ambularet ad veritatē: ipsa veritas hōie assumpto p̄stituit atq̄ fundauit fidē

Secundo q̄ntū ad spem q̄ p̄ hoc maxie roborat̄. Aug. xij. d̄ trini. Nihil tā necesse sariū fuit ad erigēdā spem nr̄am q̄ vt d̄ monstraret nobis q̄ntū nos diligeret deus

Quid aut̄ huius rei manifestū indicium q̄ vt dei filiū nature nr̄e dignat̄ est inire cōfortiū. Tertio q̄ntū ad charitatē q̄ maxime p̄ hoc exat̄. Aug. li. de cathezizād̄is rudib̄. Que maior causa est aduētus dñi nisi vt ostenderet deus dilectionē suā in nobis.

Et postea subdit. Si amare pigebat saltē redamare nō pigeat. i. Joā. iij. In hō appuit charitas dei q̄m filium suum misit in mundū vt viuam p̄ eū. In hō aut̄ est charitas nō q̄m nos dilexerim̄ deū: s̄ q̄m ipse p̄ dilexit nos. Tertio ad bonū salutis et gl̄ie amplioris. Et hoc em̄ pl̄ibus modis b̄nificat hō. s̄ in visione deitatis et hūanitatē ch̄ri. Hec dubium q̄n sit hōi b̄nificatio magna videre hūanitatē sic deitati cōiunctā: et sic exp̄iri inextimabile illam diuine charitatē dulcedinē qua deus hominem dilexit. Aug. sup̄ illud In grediet̄ et egrediet̄ rē. Joan. x. Propterea deus factus est homo vt totū hōiem in seip̄o beatificaret.

Hec de p̄mo sup̄ius p̄posito circa aduētum domini in carne sc̄p̄ de veniēdi causā salitate.

Sequit̄ de veniēti benignitate.

Secundo est p̄siderāda veniēti benignitas. de q̄ Berni. ser. de ep̄i b̄. Apparuerat dei potentia in rex creatōe. ap̄parebat ei sapientia in carū gubernatiōe. benignitas aut̄ ei maxie apparuit in hūanitaris assumptōe. In q̄ em̄ magis commendare poterat benignitatē suā q̄ suscipiendo carnē meā: Quid tātope declarat̄ ei misericordiam q̄ q̄ ipam suscepit miseriam: Quanto em̄ se minorē fecit in humilitate: tāto maiorē se exhibuit in bonitate. Et q̄nto p̄ me vilior: tanto mihi charior ē. Hec ille. Quāuis itaq̄ diuine incarnationis opus sit op̄ maxie potētie atq̄ maxie sapientie: speciali t̄m modo attribuit̄ diuine bonitati et benignitati siue misericōdie. Hāc aut̄ benignitatē dñi veniēti in carnē p̄tēplari possum̄ maxie p̄tres p̄sideratiōes

Prima est p̄sideratio assimilationis.

Secunda est cōsideratio cōditionis.

Tertia est p̄sideratio ordinatiōis.

Prima est cōsideratio assimilationis. Volut̄ em̄ nobis assimilari in humanitatis veritate: in nature cōformitate: et in ipsa natiuitate. Primo in humanitatis veritate. Veram em̄ humanitatem assumpsit eiusdem speciei cum humanitate nostra. Athanas. Perfectus deus p̄fectus homo et ania rationali et humana carne subsistens.

Secundo in nature cōformitate. quia s̄m̄ doctores catholicos confiteb̄ntur filium dei non t̄m̄ veram humanitatem assumpsisse: sed etiam de massa nobis cōformi scilicet de genere Adam. Hebr. ij. Qui enim sanctificat et qui sanctificant̄ ex vno omnes. In hoc certe apparet mira eius benignitas. quia naturam humanā sibi inimicā sibi coniungit. Fuit tamen huiusmodi benignitas in christo omnino sine infectiōe peccati aut cōcupiscentiē: sed cum plenitudine gratie. Ideo Paulus i. ad Corin. vij. ait. Factus est primus Adam in animā viuentem: nouissim̄ autē in sp̄m̄ viuificantē. Et infra. Prim̄ hō de terra ter

Ber. de aduentu domini in car.

renus: secundus de celo celestis. qd̄ intelli-
git nō p̄t diuinitate nature s̄ p̄t differē-
tia q̄tū ad q̄litate uirtutis r̄ uicij gr̄e cul-
pe r̄ p̄t differētia p̄tutis formatiue cor-
pis. Tercio in ipsa natiuitate q̄ d̄ mul-
te nati uoluit Gal. iij. Vnde de filiū suū
factū ex muliere. Aug. in glo. Nō te moue-
at q̄ ait factū: cū p̄fiteamur natū. factū ei
nō p̄fitemur nisi hoies. Idē Aug. li. d̄ ago-
ne ch̄i. Nolite uos ipos p̄fenerē uiri/ filiū
dei uirū suscepit. Nolite uos ipas p̄fenerē
femine qm̄ ex uobis filius dei natus est. Ne
indignem̄ mulieres si sentiat se nō eē tan-
te dignitatis q̄ntē uiri.

Secda est consideratio cō-
ditionis. Est autē circa aduentū filij dei
carnē triplex p̄ditio maxie p̄siderāda.

Prima est conditio admīstrōis.

Secda discretiois.

Tercia sublimationis.

Prima igit̄ est p̄ditio admīstrōis. Fuit
em̄ op̄ incarnationis maxie mirabile.

Secunda ex p̄te p̄cepti

Tercia ex p̄te p̄cipientis

Primo ex p̄te ch̄i p̄cepti cui⁹ corp⁹ forma-

tū fuit i instanti nō successiue ut d̄r Dam.

Et sic Aug⁹ d̄i. formatio corporis ei⁹ fu-

it p̄fecte in p̄ncipio siue primo instanti con-

ceptionis quantū ad oia liniamēta mēbro-

rū h̄ q̄ntū ad debetā corpis quantitatē p̄fi-

ceret successiue. In sicut dicit Holkot su-

p̄ libro Sapie. Nūq̄ fuit aliq̄s ita paru⁹

puer in utero matris sicut ch̄i. Itē fuit

opus illud mirabile ex p̄te p̄te ch̄i q̄ ab i-

stanti sue creatiois plena fuit p̄tutibus r̄

gr̄a atq̄ gl̄ia. Jo d̄r Hierē. xxiij. Nouum

creabit d̄s sup̄ terram/ mulier circūdabit

vir. i. p̄tuosum r̄ p̄fectū fm̄ p̄tē. Signā-

ter autē r̄ic creabit: q̄ p̄ceptio illa q̄tum

et p̄tutem op̄atiuam eq̄parat creatiois.

Itē fuit op̄ illd̄ maxie mirabile rōnē dei

tatis rōnē cui⁹ ibi. p̄les p̄or est m̄se. Jo in

ea impletū est illud Eccl. xxiij. Quis crea-

uit me requirit in tabernaculo meo. Ber.

Eternū antiquū r̄ nouū in eadē p̄sona mi-

rabilitē p̄ueniūt. Eternū. i. diuinitas/ an-

tiquū. i. caro ab adā traducta/ nouū. i. ania

de nouo creata. Conuenientia autē incarna-

ta ē diuinitas i p̄sona filij q̄s i alia: q̄ ad h̄ fa-

cta ē incarnatio ut sum⁹ filij dei p̄ gl̄iam qd̄

p̄gruū erat fieri p̄ eū q̄ filij dei est p̄ naturā

Aug. li. de tri. Et hō ex deo nascere p̄mo

ex ipō natus est deus. Porruit em̄ ut p̄ eū

efficeremur filij dei ad op̄tū q̄ filius ē na-

turalis. Secdo fuit op̄ illud mirabile ex

p̄te m̄tis p̄cipientis q̄ semp̄ virgo p̄mansit

Aug⁹ lib. de p̄ginitate. Porrebat caput

n̄m insigni miraclo nasci de p̄gine fm̄ cor

pus ut sigret sua mēbra fm̄ sp̄m de p̄gine

etiā. s. ecclia nascitura Tercio ex p̄te mo-

di p̄cipiendi q̄ p̄ op̄ationē sp̄s̄cti p̄cepit

p̄go d̄m. Jo dixit ei angelus Lu. j. Sp̄s̄

rituallanc⁹ inueniet in te r̄. Secda est

p̄ditio discretiois. Assumpsit em̄ dei filij

us hūanā naturā discrete siue sapient. At

sumpsit em̄ bonū nature reprobando ma-

lū ei⁹ p̄. Et sciat reprobande ma-

lū r̄ eligere bonū. Et autē pleni⁹ dicamus

notandū q̄ filij dei incarnatio facta ē sapi-

ter in ordine ad satisfactioē p̄ficiendā. Et

in ordine ad n̄tam eruditionē faciendam.

Primo in ordine ad transgressionem re-

parandā. q̄ ex diuina sapientia factū est ut

angelo nunciante filij dei carnē assumeret

ut sic eēt p̄formitas reparationis cū lapsu

Secda in om̄e. Aptū hūane restauratiois

p̄ncipiū ut angel⁹ m̄t̄ref ad p̄ginez p̄tu

p̄secrandā diuino q̄ p̄tū p̄ditionis n̄re

cā fuit serpens q̄ a diabolo mittebat ad

mulierē sp̄u sup̄bie decipiendā. Secdo i

ordine ad satisfactioē p̄ficiendā p̄ q̄ assū-

p̄sit non solum naturā hūanā sed etiā defe-

ctus eius penales ḡnales quos uic̄ sicut

dic̄ maḡ d̄i. xvij. et̄ xij. Decuit illū assu-

mere r̄ nobis expediens fuit ad satisfacti-

onem. s. p̄ nobis p̄ficiendā. Bem. Descen-

dit quantū potuit. s. r̄onabiliter. Non autē

assumpsit defectus inducentes ad culpā ut

sunt. p̄ntas ad malū r̄ difficultas ad bonū/

neq̄ etiā defectus penales partiales

cuiusmodi sunt diuersē egritudinū species

Hoc em̄ non erat nobis expediens. sic em̄

se potius inuitem nob̄s q̄ntilem reddidit

d̄isset/ sed generales defect⁹ penales q̄ uic̄

respiciunt totā naturā hūanam assumpsit

sicut famescere/ sitire/ algere r̄ h̄m̄i. Et h̄

p̄pter tria ut tangit Tho. in. ij. par. q. xij. ij

Primo p̄pter p̄am n̄re salutis. q̄ p̄posuit

rat. nos redimere suo sanguine. iō op̄ortuit

De venientis benignitate Fo. IX

eum naturā passibile assumere. Secundo propter fulcimentū nre fragilitatis. scilicet ad nre fidei confirmationē quod vix p tales defectus manifestat nobis pitas nature assumptę. Tertio propter exemplū virtutis. In hoc ei dedit nobis exemplū tolerande penalitatis. j. Pe. iij. Exultō in carne passor vos eadē cogitatione armamini. Jre exemplū contēnēde vanitatis. Mat. viij. Vulpes foveas hnt et vo. ce. nidos: filius autē hois nō habet vbi caput suū reclinet. Jre exemplū sectande humilitatis. Phil. ij. Humili autē semetipsum factus obediens vsq; ad mortē. Aduertendū tñ q; hmoi defectus penales ex alia cā sunt in nobis / et ex alia in chzo vt dicit Hagf sentē. In nob em sunt ex necessitate contracti. sed in chzsto sunt ex voluntate assumpti. Et beatus Bon. dicit q; in illa carne remanēt penaltas h fuit ex dispensatione ipi assumens concurrente sil acceptatione illius anie ronalis q; in pmo instanti sue creationis habuit vsum cognitiōis et placuit sibi tali coo pozi vniri propter salutē generis hūani: sic g tales defectus in chzo fuerūt non necessitate generationis q; in chzo non fuit naturalis sed voluntate dispensationis. voluntate in quā diuina pueniente et voluntate creata concomitante. Hec Bon. Consideremus g nos q; p saluari cupim? qualif eius ania bndicta ab instanti sue creatiōis puidit oēs labores q; ipse passurus erat i xxxij. annis in hui? vite peregrinatione. p uidit em q; in psepio frigore et paupertate cruciand? erat: q; in desertis egypti cū matre paupcula pegrinaturus esset: q; in terra aliena penuriā sustineret: et sic d; alijs la bobus et penas q; ptulit. et tñ tandē in cruce mortē acerbissimā pateret. et tñ pmpre et liberaliter ac benignissime hec oia accepit p salute generis hūani. Pelagus amoris iesu. Quomaz succensa nimis ille? aie bndicte. Ab instanti pfecto pceptiōis pssimus iesus semp habuit p nobis mortē in corde. Quō itaq; poterim? nos pmi cūli grās debitas pfoluere tanto redēptōri q; nō nisi ex amore tā stupēda i carne face re dignatus ē. Amor fecit eū lachrymari: amor fecit eū pegrinari: amor fecit eū vulnerari: amor fecit eū pbera ppeti: amor fecit eum in cruce mori. Quā insignita di

immagine dilige chzm a q; tantū dilecta es. Tertio filius dei sapiens carnē assumptę pte in ordine ad nram eruditionē factē dā Sic em accepit naturā nram vt in ea operaret et patret et sic nos informaret et erudiret q; agere et q; pati debemus. Bre. Dis chisti actio est nra instructio. Idez. Quod chzi vestigia dedignant seq; q; meritate sperant ad eius claritatis gaudia consequēda puenire. Et ipse saluator. Jo. viij. Ego sum lux mudi q; sequit me nō ambulat i tenebris. Siquidē est itaq; chz in his q; sunt de necessitate salutis q; vix spectant ad diuinoz mandatorū obseruantia. S; heu heu multi a chzi seq; retrahunt et magis ppter tria. Primo propter fidē dubiā q; nō lunt firmiter credere existimantes nihil aliud ēē nisi qd in pnti vita inuenit atq; videtur. Quos Greg. in. iij. dist. exēplū valde notando pūnit. vbi ait q; si casu vna mulier in fouea aliq; terre āgusta et obscura pariat filiū ibiq; eū educet vsq; ad annos octo creationis. postmodū ei dicit q; iter ē supra eos celū / sol / luna / stelle / plante / hoies / edificia / fontes / maria / et hmoi fatuus ēē ille filius si nō crederet dices. Ista nō possūt esse q; ea nō vidit. Partiformiter stult? est hō q; nō credit scē mī ecclie: nec p dicatorib; de futura vita regni celoꝝ. Secundo propter humanā verēcūdiā. Verēcūdiā em multū fieri hūiles et bona opari. Timēt em maloz hoim larrat? q; sepulchro deridēt eos q; bñ facere student. Iudā illud puer. xxix. Deridant stulti eos q; in recta sunt via. Et puer. xij. Ambulās recto itinere et imēs deū despiciat ab eo q; infami graditur via. Sed sic dicit Gene. Pondū felix es si nō dū te turba deriserit. Et Hiero. ad Pā machū. Prima virtus monachi est conytemnere oia iudicia et recordari apli dicitis. Si adhuc hoib; placere: chzi serū? non esset. Magis q; deridēdi sunt q; imitantē diabolū q; sequunt chzm. Tertio propter spem deceptorā q; sperant diu viuere et q; fallunt plurimū. Hiero. ad Serapchā. Nemo est tā fractis virib; ac tā decrepitate senectutis vt non se putet adhuc annū supulcturum esse. Vñ surrepit obliuio conditiōis sue vt terrenū anial iam tāq; solūcū erigat in superbiā et anio celū teneat. Hec ille. Excitent itaq; oim mentes et apertant

¶ Ser. de aduentu dñi in carne

est ad cogitandū huius seculi vanitatem: labi-
litate: instabilitate: fragilitate: incertū si-
nem. Et conent oēs imitari iesum chm q
ad nos inuitat. *di. Ego sum lux mundi et q
sequit me non ambulat in tenebris etc. Et
Dat. xj. Venite ad me oēs etc. Dicite a
me qz mitis sū et hūilis corde etc. Vide ita
qz bñ mirā dei benignitatem q seipm nobis
imitabile pbuit vt securi penit' incedam'.
Aug. in qdam ser. de nat. dñi. Hō sequen-
dus non erat q videri poterat. de' sequen-
dus erat s; videri nō poterat. Et qz et hū-
beret: et qui ab homine videret: et quez hō
sequeret deus fact' est hō. Nec ille. Parz
itaqz qdiserere et sapienter sumpsit dei fili-
us hūanā naturam. Tertia est conditio
sublimationis. Assumpsit em naturā hū-
manā filius dei sublimādo eā siue exaltā-
do p grē plenitudinē et ois scientie et sapi-
pfectionem vt sic fieret chris hō caput toti-
us ecclie tā triūphant' q militans. Vbi
pino notandū q fm Aug. li. de vera reli-
gione. c. xxiij. triplex est gra in chro. Pria ē
grā vnionis fm quā hūana natura nullis
pcedentib; meritis vnita est deitati. Aug.
sup Joā. In reb; ppa oris illa sūma est
grā q hō est vnitus deo in vnitate psonē.
Et hec est grā infinite libertatis Aug. in
omel. xxvij. Susceptione illā hūanitatē
nulla merita pcesserunt sed ab illa suscepti-
one cuncta merita inceperunt. Secda ē grā
singularitatis q aia chri p ceteris sanctis fu-
it repleta. Col. 1. In ipso complacuit oēm
plenitudinē habitare. Aug. li. de vera reli-
gione. c. xxxvj. Totum chris ab instanti sue pce-
ptionis accepit qd ad rōnem grē ptime-
re potuerat. Tertia d; grā capitis fm q ab
illo grā redundat in alios sic odor a flore si-
ne sui diminutione. Et c. xxiiij. Transire ad
me oēs q concupiscitis me et generatio-
nib; vris impleri. Et Can. 1. Currem' i
odoro vniuentoy tuoy. Et Jo. 1. De pte
nāudine ei omnes accepim'. Et pterea
d; caput oim honoy. Sic eni a capite deri-
uat virtus motiua et gubernatiua ad aliā
membra: sic a chusto deriuat tota grā iusto-
rum q mouent ad bona opa et diriguntur
Jo d; Eph. 1. Ipse dedit caput sup omnē
eccliam q est corpus ipius. Et Col. 1. Ipse
est caput omnis ecclie. Est itaqz chris ca-
put oim iustoy q dicit' mēbra chri. qd fit*

perfecte per gloriā: min' aut' pfecte per gra-
tiam et adhuc imperfectius p solaz fidem.
Non solum aut' est caput ipoy q ad animā
sed etiā quantū ad corpus qd et dicit' mē-
brum. Vñ. j. Co. vj. Hescitis qz corpa ve-
stra mēbra sunt chusti. Vbi dicit glo. Chri-
stus caput est non solū animay sed et cor-
porum q in glorioza resurrectione suā pfe-
ctionē habebunt. qz sicut d; Phil. ij. Re-
formabit corpus humilitatis nre configu-
ratū corpori claritatis sue. In felix mun-
danoz conditio Volunt hoies potius fie-
ri mēbra diaboli q chusti Illum sequunt':
a chro p fugiunt: ptes spernūt/amplex-
crunt vicia et de futuro nihil pmeditantur
O beata gens: ppl's beatus cui' pius ies-
us dñs est et caput. O q miserabilis socie-
tas cui diabolus pset non in ordine sed in
errore non in gaudio sed in merore non i
bono sed in omni malo. Studeamus igit'
fieri mēbra chri et quantū poterim' ei con-
formari. j. Coz. xv. Prim' hō de terra ter-
renus: secund' de celo celestis etc. Igit' sic
poy p' imaginē terreni potem' et ima-
ginē celestis Item non solū est chris caput
hōim iustoy sed etiā angeloy oim. Unde
Eph. 1. Constituit eū s; chm deus pat-
r' ad dexterā sūā in celestib; supra oēm pnci-
parum et p'ratem et virtutē et dñationem et
oē nomen qd nominat' non solū in h seculi
lo sed etiā in futuro. Et Col. ij. de chro
d; qui est caput ois principatus et potesta-
tis. Et iō etiā Dat. iij. legit' q accesserūt
angeli et ministrabant ei. Et Eph. j. Pro-
posuit restaurare omnia p peccatū destru-
ta: angelos et homines. Vñ angeli ab eo
accipiunt illustrationē veritatis et honorē
ac dulcedinem iocunditatis. Ideo de eo vi-
dit Petrus. j. Pet. j. In quem desiderant
angeli pspicere.

Tertia est consideratio or-
dinationis. vbi considerandū q incarnati-
onis opus ordinatū est ad satisfaciendum
p humano genere in q maxie apparer chri
benignitas. Leo papa ser. de na. dñi. Sus-
cipit a pte infirmitas: a maiestate mor-
talitas vt qd nris remedijs qgruebat vn'
atq; idem dei et hominū mediator et mo-
dus posset ex vno et reurgere ex alio etc. In h
pfecto maxime apparer sua benignitas. qz

De venientis benignitate Jo. x

nam naturā assumpsit in ea morte acer-
bissima sustinens satisfaceret p peccatis hūa-
ni generis. Circa qd declarande sunt tres
conclusiones.

Prima de congruitate

Secunda de possibilitate

Tertia de copiositate

Prima igit est conclusio congruitatis scz
q magis congruum fuit hūanum gen^o re-
parari p viam satisfactionis q̄ p aliū mo-
dum. Nam sic dicit beatus Bon. in. ij. di.
xx. In hoc magis seruat ordo iusticie. Nam
qz vniuersa vie dñi misericōdia z veritas: ideo
in reparatione generis humani que est ex-
cellentissima viaru dei congruum est vt sil-
currat iusticia cū misericōdia. P̄s. Misericō-
diaz veritas obuiauerunt sibi. Et ideo de-
cens fuit vt deus ab homine satisfactione
exigeret p iniuria sibi facta. Et si homo nō
posset tunc diuina misericōdia subueniret dan-
do ei mediatorē qui p eo satisfaceret. nō q̄
idem ppter hoc q̄ indigeat sed vt nos redu-
cat ad ordinationē debitaz. In quo etiam
plus nos astringit ad laudē z reuerentiaz
dei in h̄ q̄ vniuersū suū dedit nobis redē-
ptionē q̄ si peccm sine satisfactione dimisit-
set. **S**ecunda est conclusio possibilitat^{is} vtz
q nulla creatura potuit p homine satisfacere
sed sol^{us} christus. Probat quia omnis
creatura quicquid p̄t deo debet. Id nō
habet vñ possit p alio satisfacere maxime
tali satisfactione qualis erat necessaria pro
tota natura humana. Itē nō poterat hō
pfecte reparari nisi restitueret ad dignita-
tem illā quā habiturus erat an̄ peccm. Sz
si per angelum aut aliam creaturā repara-
ret nō posset restitui ad illam dignitatez
qm̄ si nō peccasset esset equalis angelis
dei i celis. Et idem nobis promittit post
reparationem z resurrectionē. Luce. xx. et
Mat. xxij. Erunt sicut angeli dei in celo.
Si autē repararet per angelum: angel^{us} per
consequens esset hominis dñs qz vt dicit
Anf. Quicquid alia psona hominē a mo-
re redimeret eius seruus idem hō recte iu-
dicaretur. Esti instetur qm̄ ab homine nō
plus debet deus exigere q̄ possit cum pni-
or sit ad miserendū q̄ ad puniendū. Re-
sponderet Thom. in. ij. parte. q. j. q. aliqua
satisfactio potest dici sufficiens dupliciter.
Vno modo perfecte quia est, condigna p

quandam adequationē ad recompensatio-
nem culpe commissę. Sic puri hominis sa-
tisfactio sufficiens est nō potuit quia na-
tura erat per peccatū corrupta. Alio mo-
do potest dici satisfactio sufficiens imper-
fecte scilicet fm̄ acceptationem eius quē
ea contentus q̄uis nō sit condigna. Et
sic satisfactio puri hominis est sufficiens.
Et quia imperfectuz presupponit aliquid
perfectum a quo sustentet. Unde est q̄ ois
puri hominis satisfactio efficaciam habet
a satisfactione christi. Sz autē christus cō-
digne satisfacere potuerit declarat Anf. Ille
enim vt dicit satisfactio deus qui p̄t z ho-
mo qui debet vbi mens humana curiosis
inquisitionibz dimissis satisfactori christo
gratias agat. Ipe enim vt dicitur. j. Jo. a.
ij. est propitiatio p peccatis nostris: nō p
nostris tm̄ se etiam pro totius mundi.

Tertia est conclusio copiositat^{is}. Sicut
enim dicit P̄s. Copiosa apud eum redē-
ptio. quantum ad sufficientiā quippe meri-
tum christi se extendit ad omnes hoies sal-
uandos. sed quantum ad efficaciam soluz se
extendit ad eos qui ipi christo incorporan-
tur per fidem z charitatē. Non dormiant
igit mortales miseri: hora est ei iā nos de
somno zc. Currant omnes festinanter ad
christum. Ipe enim p omnibz sui sanguinis
precium exponit: ipe oēs vocat di. Mat.
xj. Venite ad me omnes q̄ laboratis zc.
Dreprehensibilis multoz pigritia qui p̄
prie salutē consulere negligunt aperta ē ve-
na clementie iesu christi z peccōres nō cu-
rant. Heu inquit heu q̄ multa milia ania-
rum descendunt ad infernum q̄ si vellent
merito christi possent facile saluari. **D**ec-
de secundo principali superius p̄posito cir-
ca aduentum dñi in sarnem. s. de venient^{is}
benignitate.

Sequit^{ur} de aduentus oportunitate.

Litio ē consideranda aduent^{us} dñi oppor-
tunitas. Vbi considerandū ē q̄ o por-
tuno tpe venit. vbi sunt tris principal^{iter} de-

Primo iudeos ipz iā venisse clarāda

Secundo rōnabiliter aliquādtu distulisse.

Tertio non vsqz ad mundi finem expe-
ctare debuisse.

Primo declarandum est
cōtra iudeos ipsum iam venisse quod ma-
xime declarari potest tripliciter.

¶ Sermo de aduentu dñi in carnē

Primo p̄ iudeos̄ captiuitatem Nā iam mille dñgentis z p̄ h̄y annis iudei disper/ si vagant p̄ oēs mūdī natiōes: nec h̄nt cū uitam: nec templū: nō regnū: nec aliquam q̄mpl̄ dignitatē. Et cur tanto tpe ira dī seuit z̄ eos? Certe nō potest alia assignari causa nisi q̄z ch̄m in lege p̄missum recipere noluerūt: imo vsq̄ ad mortē p̄secuti sunt. Ad qd̄ etiā facit manifeste p̄phetia Jacob **Gen. xlix.** Nō auferet (ait) sc̄ptrū de iuda nec dux de femore ei⁹ donec ueniat q̄ mit tendus ē: tpe erit expectatio gentiū. Nec valere p̄t q̄ iudei dicūt p̄phetia illam in/ telligendā esse de rege babilonis Habu/ os ei⁹ occidit z̄ pplm captiuitauit. qz etiā post captiuitatē babilonicā iudei habue/ runt duces z̄ p̄ncipes: sicut pater de zoro babilē Sidre. iij. et neemīa Sidre per ro/ tū. et de machabeis: vt patet in libz̄ ma/ chabeoz̄. Habuerūt etiā reges: q̄a Joānes hircan⁹ fili⁹ simonis machabei impo/ suit sibi diadema regū: et extitit regnauit rūr fili⁹ ei⁹ vsq̄ ad herodē: vt patet p̄ Eu/ tropiū li. vi. Regnāre āt herode alienigenē/ da nār est ch̄s: iuxta p̄phetiā p̄dicatam.

Secundo p̄ ecclesie stabilitatē. Nam a tpe ch̄i stabilitas z̄ firma p̄māstr: lz̄ multas se/ uissimas potētissimoz̄ tyrānoz̄ p̄secutio/ nes sustinuit. Et id̄ p̄fecto fat⁹ est mira/ bile q̄ tot impatores q̄b̄ olim mūd⁹ res/ stere nō potuit nō valuerūt ch̄i fidē de/ lere d̄ terra: quā tñ nullus defendit armis aut p̄cunia. Certe nullaten⁹ p̄seuerare po/ tuisset ecclia nisi celit⁹ defendere. nec de/ ira sibi assisteret si mendaciter predicaret ch̄m uenisse. O admirabilis uirtus ch̄i crucif̄xi. O incogitabilis ei⁹ p̄tētia. Ipe em̄ est de q̄ Daniel exposuit uisionē nabu chodonosoz̄ q̄ d̄bebat sibi sul̄ q̄cere regnū romanoz̄. Nā vt h̄i Dan. ij. nabuchod. di. v. Uidi statuā magnā cui⁹ caput ex auro optimo erat: uer⁹ z̄ brachia ex argēto: uē ter z̄ fem̄r ex cretibus aut ferree. Et post sequit. Abscisus est lapis de mōte sine ma nibz̄ z̄ p̄cussit statuā in pedibz̄ z̄ cōminuit eos. Per statuā designat̄ q̄tuor reḡ. Pri/ mū est chaldeoz̄ qd̄ designat̄ p̄ caput au/ reū: sicut tpe Daniel exposuit. Scdm̄ est regnū p̄sar: qd̄ signat̄ p̄ argētū. qz in regno illo multū uacabat sapie z̄ eloquē q̄ signat̄

p̄ claritatē argenti z̄ ei⁹ sonoritātē. Hoc āt regnū p̄sar subiecit sibi regnum chaldeoz̄ rum. Et qz in regno illo p̄sar z̄ medoz̄ p̄ mo fuerūt duo regna in q̄z vno regnabat dari⁹: z̄ in alio cyrus. id̄ eo signa sunt p̄ illa duo brachia. Verūt qz fuerūt simul con iuncta tpe cyri mortuo dario: id̄o illa bra chia iuncta erant in pectore vno. Tertiu⁹ est regnū grecoz̄ quod sibi subiecit regnū p̄sarum tēpore alexātri magni. et designa tur per es p̄pter sonoritātē. Quartū est reg num romanoz̄ qd̄ designat̄ p̄ ferrū. quia subiecit sibi regnū grecoz̄ z̄ omnia regna mūdī: sicut ferrū domat alia metalla. Per lapidē autē abscisum sine manibz̄ designat̄ h̄is q̄ natus est de uirgine signata p̄ mō/ tem p̄pter excellētā uirginitatis. Cui ch̄usto sub q̄ iaciendū erat regnum romanoz̄. quod im/ pletū fuit tpe Constantini q̄ a beato Sil/ uestro baptizatus romanū impium ch̄i/ sto subiecit z̄c. Tertio per miracloz̄ cla ritatem. Nam ipse dñs multa miracula se cit: nō s̄m ipse: sed z̄ in eius p̄tute z̄ nomie multa facta sunt p̄ aplos: martyres: cōfesi/ sores: z̄ uirgines. Et p̄ter ea illud vñ est miraculū miraculoz̄ oim clarissimū q̄ mū/ dis totus per aplos in ch̄m crediderit: nec tñ simplices z̄ uulgares crediderunt sed etiam literari uiri: docti: p̄sbi: ora tores: p̄ncipes: reges: z̄ impatores. Vñ Aug⁹. xxij. de ciuit. dei. ca. v. Hāc tria sunt incredibilia que ramen facta sunt z̄c. Uñ de ibi. Et sequit post. Si p̄o per aplos vt eis crederet ch̄i resurrectionē atqz ascēsi/ onem p̄dicatibz̄ ista miracula facta esse nō credunt: hoc nobis vñ grande miraculū fuit q̄ iam terraz̄ orbis sine miraculis cre didit. Hec Aug⁹. Cōfundant̄ ḡ iudei du rissimi q̄ ch̄m uenisse negant.

¶ Secundo declaranduz̄ est

ch̄m rōnabiliter aliquo tpe suū aduentū distulisse. Et hoc potest maxime per tres rationes declarari. Prima est p̄pter of/ fensiois punitionē. In hoc em̄ manifestat̄ diuine uolūtatis seueritas contra peccatum q̄ clamores z̄ luct⁹ humani generis tanto tpe sustinuit anteq̄ uellet remedium dare In hoc uicqz apparet indignatio grauis di uine maiestatis p̄ peccatum. Secūda rō est p̄pter transgressionis cōditionem. Nō

De aduentus oportunitate Fo. XI

em p̄ superbiam peccauerat: tō per humili-
tate liberandus erat: ita q̄ vt hō humili-
tus se infirmū cognosceret z liberato re in-
digere. **Uñ sup Aud Gal. ij.** Ordinata p̄
angelos in manu mediatoris zc. **Dic glo-
sa.** Magno consilio factū est vt post hois
casum non illic dei filius mitteret. Reliq̄
em de hōiem prius in libertate arbitrij in
lege naturali vt sic vires suas cognosceret
vbi cū deficeret legē accēpit q̄ data inualu-
it moribz non legis sed nature vicio vt ita
cognita sua infirmitate clamaret ad medi-
cum grē q̄reret auxiliū. **Hec glo sa.** **Ubi**
nota q̄ hūanū gen^o p̄mo p̄uictū ē de igno-
rantia an̄ dationē legis: z deinde de impo-
tentia post legē datā. **Hunc aut̄ conuincit**
**de malicia q̄ venit filius dei tollens tene-
bras ignorantie: fortificans fragilitatē no-
strā dando arma spūalia q̄bus nos p̄tege-
re possumus q̄ nisi p̄us abicerimus vinci
non possum^o.** **Tō p̄ctā malo z christiano z**
**magis sunt imputāda malicie q̄ eēt pec-
cata cōmissa an̄ ch̄i aduentū.** **Tertia rō**
est p̄pter p̄motionis ordinationē vt vtz ab
imp̄p̄to ad perfectum p̄cederet. Uñ dicit
Paulus. j. Ro. xv. Non prius qd̄ spūale
est sed qd̄ animale: deinde qd̄ spūale p̄
hō de terra terrenus: secund^o de celo cele-
stis. **Uñ etiā excedebat z decebat figu-
ras z p̄betias tantū mysterij p̄nunciati-
uas p̄cedere vt sic cōmēdaret excellētia tā-
ti bñficiū venturi. Tō sup illud Gal. ij.**
Ubi venit plenitudo t̄pis zc. dicit Glo sa.
quanto maior iudex veniebat: tanto p̄conū
series longior p̄cedere debebat. **Et si in-**
**stes q̄ charitas nō tardat subuenire ami-
co necessitatē patienti fm̄ illud p̄verb. ij.**
Ne dicas amico tuo. vade z reuertere cras
z dabo tibi cum statim possis dare. Dicē-
dum fm̄ Tho. q̄ charitas non differt ami-
**co subuenire salua tñ negociōz oportuni-
tate et p̄sonarū conditione. Sem̄ medi-**
cus statim a principio egritudinis medici-
nam daret infirmo: minus q̄nq̄ proficeret
vel magis lederet q̄ iuuaret. Non q̄ volu-
it deus statim remediū incarnationis ex-
hibere ne illud contemneret hō ex supbia
si prius suā infirmitatē nō cognosceret. Q̄
q̄felix q̄beata p̄t̄ dicit hec etas n̄ra. Q̄ ye-
re aureum seculū in q̄ experimur dulcediez
incarnati verbi quā an̄ per multa milia an-

noz expectantes petierunt. adā p̄ gentis
nre. **Hoc vir iustus: abraā p̄ obedientiā et**
fidem deo placens: Isaac mansuetus: Iac-
ob contemplator: Moyses rectus: dilec-
ctus deo: dauid fm̄ cor dñi electus: esaias
serra secar^o: daniel in lacū leonum missus:
z alij q̄ plurimi amici dei p̄m̄ che z p̄be-
re reges in p̄plo dei diuinit^o p̄fecti: nec ta-
men viderunt. Hinc saluator dicebat di-
scipulis suis Matthei. xij. Uñ oculi be-
ati q̄ vidēt: z aures v̄re beate que audiūt
Amen dico vobis q̄ multi p̄phete et iusti
cupierunt videre q̄ vos videtis z non vi-
derunt: z audire que auditis z non audir-
unt zc. Sed o q̄ somnolenta est mens hu-
mana ad talia p̄templanda Pauci equidē
reperunt q̄ cogitare velint copiosum fru-
ctū que recipere possent ex bñficio incarna-
ti iesu. Q̄ mens dura. Q̄ negligens aia. Q̄
petiores somnolenti hora est ita nos de so-
mno surgere vt huius bñficiū magnitudi-
nē admiremur. Q̄ ania pigra expergiscere
q̄so z p̄templare q̄ adā vixit anis nō gent^o
xxx. vt h̄ Gen. v. et sp̄ i sacrificijs ōionibz
z diuio cultu clamabat veni pie iesu: z nō
potuit ip̄m videre. Uñ dicit Tho. ij. ij. q̄
ij. ar. vij. q̄ via veniendi ad britudinē i my-
steriū incarnationis qd̄ ante statū peti hō
cognoscat non fm̄ q̄ ordinabat ad liberati-
onem a petō p̄ passionē q̄ hō non fuit p̄ci-
us peti futuri s̄ q̄ ordinabat ad p̄sumati-
onē gl̄ie. Videt aut̄ incarnationis christi
p̄cius fuisse ex eo q̄ dixit gen. ij. Propter
hoc relinquet hō patrē z matrē z adheret
bit vxori sue. Et h̄ ab ap̄lo. Eph. v. d̄ sa-
cramentū maḡnū esse in ch̄o et ecclia. qd̄
quidē sac̄m non est credibile p̄mū hōiem
ignorasse. Post pet̄m aut̄ fuit applicabile
creditū mysteriū ch̄i et itaz quantū ad pas-
stonē z rel̄i rectionē quibz hūanū genus a
petō z morte liberat: aliter non p̄figuraf-
set ch̄i passionē q̄busdam sacrificijs an̄
legē et sub lege. Hec Tho. Credendū est
itaq̄ adā habuisse cognitionē salutis sue i
iesu nascituro de carne sua. Quisnā igitur
explicet q̄nta deuotione omni tpe vite sue
cum lachrymis z suspirijs deum incarna-
ri exposulauerit z tñ ip̄m videre non po-
tuit q̄nimo post multā p̄niam moriens ad
loca tenebrā descendit. Idip̄m fecit seth
filius a^o viuens anis nongentis duode-

¶ Ber. de aduentu dñi in carnē

ctim in eadē fide & desiderio. h̄ oēs alij iu-
sti ab adam vsq; ad ad noē clamauerunt &
non potuerunt obtinere. Interficiat Abal.
innoēns & clamauit et sanguis ad deū &
tā celum ascēdere non valuit s; detrusus ē
ad limbū. Hōe etiam vir iustus cū omib;
dieb; vite sue ch̄m desiderasset. ip̄m vide-
re non potuit. s; vt h̄ Beñ. ix. nongesimo
quinq;gesimo etatis sue anno moriens lu-
re diuina puatus est. Abraā etiam sanctif-
simus incarnandū ch̄m semp desiderās
qd̄ voluit nō obtinuit: & centesim; septua-
gesimo q̄nto etatis sue anno moriens vt h̄
Beñ. xxvij. descendit ad inferos. Ibi isaac
ibi iacob: ibi oēs illius t̄pis vsq; ad mortē
ch̄i. O felix pctō: si penitere velis: vis co-
gnoscere serenitatē: tranquillitatē & gr̄az re-
poris n̄ri. Vide finē eoz q̄ ch̄o volunt
adherere. Lapidat stephanus & clamat:
video celos aptos. Comburit laurentius
& statim volat ad celum. Longū profecto
satis est ap̄loz martyz; p̄fessor; atq; vir-
ginū exempla narrare. Sed illud vñ p̄re-
tereundū non est qd̄ oēs ad imitationē de-
uotionēq; gratiosissimi iesu inducere p̄t.
Truafigit latro q̄ multa flagitia p̄petra-
rat & ipe se ch̄o comedans eadē die in pa-
radiso recipit. Currite ḡ pctōres ad fon-
tem gr̄e iesu ch̄m q̄ clamabat in templo
Jo. vij. Siquis sitit veniat ad me & bibat.
Non obest nobis r̄ationalis dilatio incar-
nationis iesu ch̄i.

¶ Tertio declarandū ē ch̄i

h̄i non vsq; in finē mundi vt veniret expe-
ctare debuisset. Si em̄ h̄ remediū differret
vsq; ad finē mundi totaliter des̄ noticia et
reuerentiā & mox honestas abolita fuisset
in terr; Sic ḡ d̄ in li. de q̄lti. ve. ac no. re.
venit n̄ subuenire salutē & gr̄atū esse futu-
rū b̄nificiū. Nec igit conueniēs fuit h̄i
vel incarnari a principio m̄di neq; et̄ in-
carnationē differri vsq; ad finē seculi s; eo-
t̄pe facta est q̄ p̄finitum erat a deo. Iuxta
qd̄ ait ap̄ls Gal. iij. Vbi venit plenitudo
t̄pis misit deus filiū su. fact. ex muliere: fa-
ctum sub lege vt eos qui sub lege erāt redi-
meret: vt adoptionem filioz reciperemus
&c. In quibus verbis tria tangunt mul-
tā notanda.

Primū r̄onalis oportunitas.

Secūdm̄ admirabilis benignitas

Tertiuū desiderabilis vtilitas.

Et sic iuxta illa verba notanda est triplex
consideratio. Prima est consideratio r̄ona-
lis oportunitatis cū dicit. Vbi venit ple-
nitudo t̄pis &c. Dicit autē incarnationis re-
poris plenitudinis p̄pter triplicē plenitudi-
nē q̄ tunc facta est. Primo p̄pter plenu-
dinē cōicationis qz tunc deus bonitatē su-
am cōicauit hoi. Antea ḡp̄e cōicauerat
oēs creaturas suas. Tunc autē etiā seipm̄
dedit. Col. ij. In ip̄o habitat ois plenitu-
do deitatis corp̄alr qz. s. diuinitas non tm̄
anime s; et carni est vnita. Et iō d̄: corpa-
lit qz fm̄ rem & veritatē: nō vmbra lit. In
ch̄i s; se habet ad figuras vere. test. sic cor-
pus ad vmbra Heb. x. Vmbra h̄ns lex fu-
turoz bonoz &c. Secūdo p̄pter plenitudinē
liberationis: a miseria s; et pena. Anteq;
em̄ venisset filius dei non poterat hō plene li-
berari etiā quantūcūq; iust; a miseria da-
mnatib; . Nunc autē liberari p̄t si ch̄o ve-
lit p̄t fide & charitatē adherere. iō dicitur
Col. j. In ip̄o placuit oēs plenitudinē in-
habitare & p̄ eum reconciliari. Tertio p̄-
pter plenitudinē p̄motionis s; ad bonum
sp̄iale vsq; ad cōgnitiōē veritatis q̄ntum
ad intellectū & p̄cipatē gr̄e & charita-
tis quātū ad affectū Jo. j. De plenitudine
eius oēs accepimus. Secūda est considera-
tio admirabilis benignitatis: cuius d̄: misit
deus filium suū &c. In oīdit dei benigni-
tas tripl̄. Tum p̄pter saluatoris missi ex-
cellentia cū dicit: misit deus filium suū Joā.
ij. Sic deus dilexit mundū vt filium suū &c.
Tum p̄pter ei; beniuolentiā qz se voluit no-
bis p̄formare nascendo. In dicit paulus
factū ex muliere. Tum p̄pter ei; obediē-
tiā qz legi se subiecit. vñ dicit factū sub lege.
Tertia est consideratio desiderabilis vti-
litatis cū vt eos q̄ sub lege erant re. vt
adoptionē &c. Vbi tangit triplex vtilitas
nobis pueniens ex dñi aduentu. Prima ē
vtilitas hūane redemptionis cū dicit. vt eos
q̄ sub lege erant redimeret. Tertia ē cō-
sideratio desiderabilis vtilitatis cum d̄. vt
eos q̄ sub lege e. re. vt ado. &c. vbi tangit
triplex vtilitas nobis pueniens ex dñi ad-
uentu. Prima ē vtilitas hūane redem-

De aduentu dñi in mētē. Fo. XII

tionis: cū dicit. vt eos q̄ sub lege erāt re/
dimeret. **S**cōda ē vtilitas diuine adopti/
onis: cum dicit. vt adoptionē filioꝝ dei reci/
perem. **Q**m̄ autē istis filij dei misit deus
sp̄m filij sui in corda v̄sa clamantē abba p̄r
Itaq̄ tā non est seruus sed filij. j. Joā. iij.
Videte qualē paritatē dedit nobis deus
vt filij dei nominemur et simus. **T**ertia
est vtilitas eterne gl̄ificationis siue here/
ditationis cū dicit. q̄ si filius et heres per
deum. In qua gl̄ificatione h̄r plena deita/
tis p̄cipatio. Ad hoc q̄ dei filius huma/
nitate assump̄it vt nos sue diuinitatis tri/
bueret esse p̄cipes. Aug. in quodā ser. de
nat. dñi. Deus factus est homo vt homo
fieret deus.

Hec de aduentu p̄mo dñi.

Sequit de sc̄do.

Dico de aduentu dñi in carnem
et cuius p̄sideratione sumenda
est p̄ma excitationis rō. vt viciā
a somno surgamus: q̄ vt dicunt verba p̄/
posita. Hora est tā nos de som. sur. q̄ dez
rō est stimulatio amoris. Nunc dicitur su/
mus aduentu et in mētē ex cui⁹ consi/
deratione sumenda est sc̄da rō excitationis
q̄ est afflictio doloris. Excellet autē iste a/
uentus alios duos tripl̄. Primo q̄ iste ē
totius trinitatis. Non autem alij. Jo. xiiij
Ad eum veniemus et mansionē apud euz
faciemus. Secundo q̄ ille est tm̄ bonoꝝ:
alij tam bonoꝝ q̄ maloꝝ. Non em̄ ha/
bitat per gratiam nisi i bonis. Quia vt di/
cit Haymo super Joā. iij. Quid⁹ inba/
bitat: mūdā querit pomuz. Tertio quia
alij aduentus sunt ad nos: sed iste in nos.
Venit enim sp̄ualiter in nos in nobis mā/
surus. Joā. xiiij. Vos cognoscetis quia
apud vos manebit et in vobis erit. **Q**uā/
magna securitas habere deum in se. **V**a/
gnū thesaurum habet q̄ deum habet.
Circā hunc igitur aduentū noxande sunt
tres principales considerationes que pec/
catoribus in peccato dormientibus dolo/
ris afflictionem ingerere debent per quaz
a peccati somno excitari possint. Quid ei
magis dolendum q̄ per voluntariam ne/
gligentiam tanto hospite priuari et diabo/
lo subijci.

Prima est facillime possibilitas

Scōda est certissime necessitatis
Tertia est fructuosissime vtilitatis
Prima igitur est consideratio facillime
possibilitatis quam satis ostendit do/
minus Jo. xiiij. di. Siquis diligit me ser/
monē meū ser. et. et ad eum veniemus et.
Ideo petit Aug. di. Te clementissime in/
uoco in animā meā quā preparas ad capi/
endum te ex desiderio qd̄ inspiras ei. In/
tra rogo in eam et coopra eam tibi vt pos/
sideas illon quā fecisti et refecisti. vt habe/
am te velut signaculum sup cor meū. Ber/
nar. in med. Beata mens apud quā de re/
quiem inuenit et in cuius tabernaculo re/
quiescit. Beata q̄ dicere potest. Qui crea/
uit me requieuit in tabernaculo meo. Ne/
gare siquidem ei requiem celi non poterit.
Hec ille. Facilis autē possibilitas habendī
deum habitantem per gratiam manifeste
patet ex tribus.

Primū est capacitas receptiua ipsi⁹ sez
anie recipientis.

Scōm est liberalitas collatiua ipsi⁹ dei
seipm̄ libere conferentis

Tertium est benignitas confortatiua.
ipsius dei fm̄ anie dispositionē venientis.

Primo ex capacitate re/
ceptiua. Est enim humana ania dei capax

Bern. in med. Deus siquidem nostra eo
ipso imago eius est: quo gius capax ē. Non
p̄pterea autem dei imago est q̄ sui memi/
nit mens: sezq̄ intelligit: ac diligit / sed q̄
potest meminisse et intelligere: ac diligere euz
a quo facta est quod cum facit sapiens ip̄a
fit. Idem. Ad imaginē quippe dei facta ē
anima rationalis et ceteris omnibus oc/
cupari potest: impleti autem nō potest.
capax enim dei et quicquid deo minus est
non eam implebit. Idem super Lantica
sermone lxxiij. Quid non tute Presumat
anima apud eum cuius se insignem cernit
imaginem: illustrem similitudine nouit:
tantum est vt curet nature ingenuitate vi/
te honestate seruare.

Scōdo ex liberalitate colla/
tiua. quia ip̄e domin⁹ seipm̄ liberalissime
nobis donare dignetur. Unde dicit diuini
na sapiētia Proverbioꝝ. viij. Delecte mee